

PRESUDA SUDA

14. srpnja 1994.(*)

„Članak 3. točka (f) te članci 7., 30., 48., 52., 59., 62., 84. i 130.R Ugovora o EEZ-u”

U predmetu C-379/92,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 177. Ugovora o EEZ-u, koji je uputio Pretura circondariale di Ravenna (Okružni sud u Ravenni, Italija), u kaznenom postupku koji se vodi pred tim sudom protiv

Mattea Peralte,

o tumačenju članka 3. točke (f) te članaka 7., 30., 48., 52., 59., 62., 84. i 130.R Ugovora o EEZ-u,

SUD,

u sastavu: G. F. Mancini, predsjednik vijeća, u funkciji predsjednika, R. Joliet, F. A. Schockweiler, G. C. Rodríguez Iglesias, F. Grévisse (izvjestitelj), M. Zuleeg i J. L. Murray, suci,

nezavisni odvjetnik: C. O. Lenz,

tajnik: R. Grass,

uzimajući u obzir pisana očitovanja koja su podnijeli:

- za M. Peraltu, Giuseppe Conte i Giuseppe Michele Giacomini, članovi odvjetničke komore u Genovi,
- za talijansku vladu, profesor Luigi Ferrari Bravo, voditelj Službe za diplomatske sporove Ministarstva vanjskih poslova, u svojstvu agenta, uz asistenciju Oscara Fiumare, *avvocato dello Stato*,
- za Komisiju Europskih zajednica, Vittorio Di Bucci, član pravne službe, u svojstvu agenta,

uzimajući u obzir izvještaj za raspravu,

saslušavši usmena očitovanja M. Peralte, talijanske vlade i Komisije Europskih zajednica na raspravi održanoj 9. veljače 1994.,

saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 11. svibnja 1994.,

donosi sljedeću

Presudu

- 1 Rješenjem od 24. rujna 1992., koje je Sud zaprimio 19. listopada 1992., Pretore di Ravenna (Okružni sud u Ravenni) uputio je Sudu na temelju članka 177. Ugovora o EEZ-u šest prethodnih pitanja o tumačenju članka 3. točke (f) te članaka 7., 30., 48., 52., 59., 62., 84. i 130.R Ugovora o EEZ-u.
- 2 Ta su pitanja postavljena u kaznenom postupku koji su talijanska tijela pokrenula protiv M. Peralte zbog povrede Zakona br. 979 od 31. prosinca 1982. kojim su utvrđene odredbe o zaštiti mora (GURI br. 16 od 18. siječnja 1983., redovni dodatak, str. 5.).
- 3 Člankom 16. Zakona br. 979 propisano je:

„U teritorijalnim vodama i unutarnjim morskim vodama, uključujući luke, svakom je plovilu zabranjeno, neovisno o državljanstvu, ispuštati u more ugljikovodike ili smjese ugljikovodika ili druge tvari koje su štetne za morski okoliš i koje su navedene na Popisu A priloženom ovom Zakonu ili prouzročiti njihovo ispuštanje.

Plovilima koja plove pod talijanskom zastavom isto je tako zabranjeno tvari iz prethodnog stavka ispuštati i izvan teritorijalnih voda.” [neslužbeni prijevod]
- 4 U skladu s člankom 20. istog zakona povrede tih odredaba sankcioniraju se novčanim kaznama u iznosu od 500 000 LIT do 10 milijuna LIT i zatvorskom kaznom u trajanju do dvije godine. Te se kaznene sankcije dopunjuju sankcijama na radnom mjestu. Zapovjednici plovila koji su talijanski državljani mogu biti suspendirani u razdoblju od dvije godine. Zapovjednicima koji nisu talijanski državljani može se zabraniti pristajanje u talijanskim lukama u razdoblju koje utvrđuje ministar trgovačke mornarice.
- 5 Iz spisa predmeta proizlazi da je M. Peralta, talijanski državljani, zapovjednik tankera koji plovi pod talijanskom zastavom i posebno je opremljen za prijevoz kemikalija. Plovilo je u vlasništvu trgovačkog društva osnovanog u skladu s talijanskim pravom.
- 6 Utvrđeno je da je tijekom prva tri mjeseca 1990. M. Peralta u više navrata naredio da se u more ispusti voda koja se upotrebljavala za ispiranje spremnika koji su prethodno sadržavali natrijev hidroksid kad se plovilo nalazilo izvan granica talijanskih teritorijalnih voda (u većini slučajeva na području koje je od talijanskih polaznih linija udaljeno između 12 milja i 24 milje). Natrijev hidroksid jedna je od štetnih tvari navedenih u Prilogu A prethodno navedenog zakona od 31. prosinca 1982.
- 7 Nakon što je saslušao žalbu protiv kaznenih sankcija koje su izrečene M. Peralti, Pretore di Ravenna (Okružni sud u Ravenni) prekinuo je postupak i uputio Sudu sljedeća prethodna pitanja:

- „1. Jesu li pravila iz članaka 16. i 20. Zakona br. 979/82 ograničenja u smislu članaka 7., 48., 52. i 59. Ugovora o EEZ-u i jesu li stoga zabranjena člankom 62. istog Ugovora u mjeri u kojoj nisu opravdana objektivnim razlozima zaštite javnih interesa predmetne države?
2. S obzirom na sadašnju fazu razvoja prava Zajednice, je li nacionalno zakonodavstvo, kao što je ono o kojem je riječ u ovom postupku, kojim se propisuje postupanje na temelju državljanstva, uključujući kaznenu sankciju, i koje se, međutim, za jednako ponašanje ne primjenjuje na druge osobe koje podliježu pravnom poretku Zajednice u skladu sa zakonodavstvom Zajednice iz prvog pitanja? Je li takvo kazneno zakonodavstvo kojim se za zapovjednika plovila propisuje, među ostalim, automatska i obvezna dodatna sankcija privremene zabrane obavljanja profesionalne djelatnosti i rada u skladu s načelom proporcionalnosti koje je zajamčeno pravnim poretkom Zajednice?
3. S obzirom na sadašnju fazu razvoja prava Zajednice, može li zadržavanje nadležnosti država članica za pitanja koja se odnose na kazneno pravo utjecati na temeljne slobode koje su zajamčene Ugovorom, kao što su sloboda kretanja robe i sloboda kretanja osoba, te jesu li osobito odredbe članaka 16. i 20. Zakona br. 979/82 prepreka ostvarivanju tih sloboda?
4. Protivi li se načelima koja se štite pravnim poretkom Zajednice u području okoliša, osobito načelu zaštite koje je utvrđeno člancima 130.R *et seq.* Ugovora, zakonodavstvo države članice kojim se nacionalnim plovilima nameće apsolutna zabrana ispuštanja ugljikovodika i štetnih tvari u otvoreno more i time u praksi takva plovila prisiljava na primjenu alternativnog sustava ispuštanja koji je u svakom pogledu neučinkovit i svakom slučaju u suprotnosti s obvezama koje je ta država preuzela na međunarodnoj razini i u pogledu kojih je donijela provedbene mjere?
5. Protivi li se načelima Zajednice čija je svrha osigurati među pružateljima usluga brodskog prijevoza i lučkih usluga slobodno, ali istodobno i pravedno tržišno natjecanje koje nije umjetno narušeno te zadovoljavanje potražnje za uslugama uz najmanju moguću štetu za okoliš, osobito članku 3. točki (f) i članku 84. Ugovora o EEZ-u, nacionalno zakonodavstvo, kao što je ono utvrđeno u člancima 16. (17.) i 20. Zakona br. 979/82, kojim se apsolutna zabrana ispuštanja tekućina za ispiranje spremnika u otvoreno more nameće samo plovilima koja plove pod zastavom predmetne države, čak i ako su ta plovila opremljena izuzetno skupom opremom za dekontaminaciju koja je propisana međunarodnim konvencijama koje je ratificirala Zajednica, i time narušava tržišno natjecanje među morskim lukama i brodarskim društvima u Zajednici.
6. Je li članak 30. Ugovora u skladu sa zakonodavstvom države članice kojim se apsolutna zabrana ispuštanja ugljikovodika i štetnih tvari u otvoreno more nameće isključivo nacionalnim plovilima, čak i ako su opremljena izuzetno skupim tehnologijama koje su propisane konvencijama koje se primjenjuju u tom području, i time ta plovila prisiljava da se služe posebnim tehnologijama i primjenjuju alternativni sustav ispuštanja koji je neučinkovit, skup i u svakom slučaju u suprotnosti s obvezama koje je ta država preuzela na međunarodnoj

razini i u pogledu kojih je Zajednica donijela provedbene mjere? Mogu li se osobito predmetne kaznene sankcije i gospodarska opterećenja koja na očito diskriminirajući i potpuno nerazuman način snosi isključivo nacionalna flota smatrati mjerama koje imaju učinak istovrstan količinskim ograničenjima uvoza? Naime, ta opterećenja dovode do dodatnih troškova s posljedicama za cijenu robe koja se prevozi i za uvoz.”

- 8 Prethodna pitanja odnose se na pravila koja se primjenjuju na ispuštanje u more ugljikovodika i drugih štetnih tvari osim ugljikovodika. Međutim, utvrđeno je da se glavni postupak odnosi samo na ispuštanje u more tekućine za ispiranje koja sadržava natrijev hidroksid. Stoga opseg postavljenih pitanja valja ograničiti na ispuštanje u more drugih štetnih tvari osim ugljikovodika.
- 9 Iz cijelog spisa proizlazi da nacionalni sud u biti pita Sud protivi li se pravu Zajednice zakonodavstvo kao što je predmetno talijansko zakonodavstvo u mjeri u kojoj se njime otežavaju djelatnosti nacionalnih pomorskih prijevoznika, kao što je onaj koji zapošljava M. Peraltu. Takvim se zakonodavstvom osobito mogu u odnosu na plovila drugih država članica usporiti, otežati ili skupljima učiniti aktivnosti čišćenja tankera koje bi se u skladu s relevantnim međunarodnim konvencijama koje je Italija potpisala mogle provoditi na moru.
- 10 U svojim pitanjima nacionalni sud navodi različite aspekte takvog otežavanja i razmatra prigovore koji bi se mogli iznijeti protiv talijanskog zakonodavstva:
- nepoštovanje „međunarodnih konvencija koje su ratificirane u okviru prava Zajednice”,
 - povreda članka 7. Ugovora diskriminacijom na temelju državljanstva,
 - uvođenje ograničenja u talijansko zakonodavstvo koja su u suprotnosti s člankom 3. točkom (f) te člancima 30., 48., 52., 59. i 62. Ugovora, osobito s načelom slobode pružanja usluga u pomorskom prometu,
 - povreda članka 130.R Ugovora.
- Pravo Zajednice koje se primjenjivalo u trenutku nastanka činjenica u glavnom postupku
- 11 Glavni postupak odnosi se na primjenu talijanskog zakonodavstva koje se odnosi na pomorska plovila i pomorski promet. U dijelu drugom Ugovora promet je obuhvaćen posebnom glavom, glavom IV.
- 12 U glavi IV. člankom 84. stavkom 2. propisano je da Vijeće može odlučiti o donošenju odgovarajućih odredaba za pomorski promet. U skladu s člankom 61. Ugovora takve posebne odredbe osobito se odnose na „slobodu pružanja usluga”.
- 13 Vijeće je na temelju članka 84. stavka 2. donijelo Uredbu (EEZ) br. 4055/86 od 22. prosinca 1986. o primjeni načela slobode pružanja usluga u pomorskom prometu između država članica te između država članica i trećih zemalja (SL L 378, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 6., svezak 8., str. 3.). Ta je

uredba stupila na snagu 1. siječnja 1987. Stoga se primjenjivala u trenutku nastanka činjenica u glavnom postupku.

- 14 Međutim, člankom 84. ne isključuje se primjena Ugovora na promet te pomorski promet i dalje podliježe, na istoj osnovi kao i druge vrste prometa, općim pravilima Ugovora (vidjeti presudu od 4. travnja 1974., Komisija/Francuska, 167/73, Zb., str. 359., t. 31. i 32.).

Poštovanje međunarodnih ugovora o ispuštanju štetnih tvari u more

- 15 Iako to u zahtjevu za prethodnu odluku nije jasno navedeno, iz spisa predmeta proizlazi da nacionalni sud pita Sud o usklađenosti talijanskog zakonodavstva s Međunarodnom konvencijom o sprečavanju onečišćenja s brodova koja se naziva „Konvencija Marpol” (Zbornik međunarodnih ugovora Ujedinjenih naroda, svezak 1341., br. 22484). Očito smatra da ta Konvencija proizvodi učinke u pravnom poretku Zajednice.
- 16 U mjeri u kojoj talijanski sud postavlja pitanje o usklađenosti talijanskog zakonodavstva s Konvencijom Marpol dovoljno je utvrditi da Zajednica nije stranka te konvencije. Osim toga, nije očito da je Zajednica na temelju Ugovora o EEZ-u preuzela ovlasti koje su prije izvršavale njezine države članice u području na koje se primjenjuje navedena konvencija te stoga te odredbe nisu obvezujuće za Zajednicu (vidjeti presudu od 12. prosinca 1972., International Fruit Company i dr., 21/72, 22/72, 23/72 i 24/72, Zb., str. 1219., t. 18.).
- 17 Stoga Sud ne može odlučivati o usklađenosti nacionalne odredbe koju je donijela država članica s konvencijom kao što je Konvencija Marpol.

Članak 7. Ugovora

- 18 Valja podsjetiti da se članak 7. Ugovora o EEZ-u (članak 6. Ugovora o EZ-u), kojim se zabrana diskriminacije na temelju državljanstva utvrđuje kao opće načelo, primjenjuje neovisno samo na situacije koje su uređene pravom Zajednice i u pogledu kojih Ugovorom nisu predviđena nikakva posebna pravila o zabrani diskriminacije (vidjeti presudu od 10. prosinca 1991., Mercati convenzionali porto di Genova, C-179/90, Zb., str. I-5889., t. 11.). Stoga pitanje je li zakonodavstvo kao što je ono o kojem je riječ u glavnom postupku u skladu s Ugovorom valja ispitati s obzirom na posebna pravila kojima se provodi to načelo.

Članak 3. točka (f) Ugovora

- 19 Nacionalni sud pita protivi li se načelima prava Zajednice čija je svrha zajamčiti nenarušeno tržišno natjecanje nacionalno zakonodavstvo kao što je sporno talijansko zakonodavstvo. Prema mišljenju nacionalnog suda to zakonodavstvo dovodi do narušavanja tržišnog natjecanja među lukama i brodovlasnicima u Zajednici.
- 20 Pravila tržišnog natjecanja koja su utvrđena Ugovorom, a posebno njegovim člancima od 85. do 90., primjenjuju se na sektor prometa (vidjeti presude od 30. travnja 1986, Asjes i dr., 209/84, 210/84, 211/84, 212/84 i 213/84, Zb., str. 1425., t. 45., i od 17. studenoga 1993., Reiff, C-185/91, Zb., str. I-5801., t. 12.). To osobito vrijedi za

područje pomorskog prometa (vidjeti osobito Uredbu Vijeća (EEZ) br. 4056/86 od 22. prosinca 1986. o utvrđivanju detaljnih pravila za primjenu članka 85. i 86. Ugovora na pomorski prijevoz, SL L 378, str. 4.).

- 21 Valja podsjetiti da se, u svrhu tumačenja članka 3. točke (f), članka 5. drugog stavka i članka 85. Ugovora, članak 85. Ugovora sam po sebi odnosi isključivo na ponašanje poduzeća a ne na zakonske ili regulatorne mjere koje potječu od država članica. Međutim, iz ustaljene prakse Suda proizlazi da članak 85. u vezi s člankom 5. Ugovora nameće državama članicama obvezu da ne donose ili ne održavaju na snazi mjere, čak i zakonske ili regulatorne prirode, koje bi mogle poništiti koristan učinak pravila o tržišnom natjecanju koja se primjenjuju na poduzeća. Sukladno navedenoj sudskoj praksi, takav je slučaj kada država članica bilo nameće ili podupire zaključenje sporazuma protivnih članku 85. ili pojačava učinke takvih sporazuma, bilo oduzima vlastitim propisima državni karakter prepuštajući privatnim tržišnim subjektima donošenje odluka o intervenciji u ekonomskoj stvari (vidjeti presude od 21. rujna 1988., Van Eycke, 267/86, Zb., str. 4769., t. 16., i od 17. studenoga 1993., Meng, C-2/91, Zb., str. I-5751., t. 14.).
- 22 Međutim, na te se odredbe nije moguće pozvati protiv zakonodavstva kao što je talijansko zakonodavstvo. Tim se zakonodavstvom ne zahtijeva niti potiče protutržišno ponašanje jer je zabrana koja se njime utvrđuje sama po sebi dovoljna. Njime se isto tako ne pojačavaju učinci prethodnog sporazuma (vidjeti u tom smislu gore navedenu presudu Meng, t. 15. i 19.).

Članak 30. Ugovora

- 23 Nacionalni sud pita se o usklađenosti talijanskog zakonodavstva s člankom 30. u mjeri u kojoj se njime od talijanskih plovila zahtijeva da nose skupu opremu. Želi znati dovodi li to do skupljeg uvoza kemijskih proizvoda u Italiju te time i do prepreke koja je zabranjena tim člankom.
- 24 U tom je pogledu dovoljno utvrditi da se u zakonodavstvu kao što je sporno zakonodavstvo ne pravi razlika s obzirom na podrijetlo stvari koje se prevoze, njegova svrha nije urediti trgovinu robom s drugim državama članicama i ograničavajući učinci koje ono može imati na slobodno kretanje robe previše su neizvjesni i neizravni da bi se moglo smatrati da je obveza koja se njime utvrđuje takve naravi da se njome sprečava trgovina među državama članicama (vidjeti presude od 7. ožujka 1990., Krantz, C-69/88, Zb., str. I-583., t. 11., i od 13. listopada 1993., CMC Motorradcenter, C-93/92, Zb., str. I-5009., t. 12.).
- 25 Stoga se članku 30. ne protivi zakonodavstvo kao što je sporno nacionalno zakonodavstvo.

Članak 48. Ugovora

- 26 Sud koji je uputio zahtjev pita se je li režim sankcija kao što je onaj koji je utvrđen spornim talijanskim zakonodavstvom kojim se, time što se talijanskim zapovjednicima plovila koji ne poštuju zabranu ispuštanja štetnih tvari u more propisuje privremena zabrana obavljanja profesionalne djelatnosti, talijanski

zapovjednici kažnjavaju strože od zapovjednika bilo kojeg drugog državljanstva u skladu s člankom 48.

- 27 U skladu s ustaljenom sudskom praksom odredbe Ugovora o slobodnom kretanju radnika ne mogu se primijeniti na potpuno unutarnju situaciju države članice. Konkretno, sama činjenica da je u skladu sa zakonodavstvom države članice strani radnik u povoljnijoj situaciji od državljanina te države članice nije dovoljna da se na tog državljanina primijene pravila Zajednice o slobodnom kretanju radnika ako su sve okolnosti kojima je obilježena njegova situacija ograničene na državu članicu čiji je on državljanin (vidjeti u tom smislu presude od 15. siječnja 1986., Hurd, 44/84, Zb., str. 29., t. 55. i 56., i od 28. siječnja 1992., Steen, C-332/90, Zb., str. I-341., t. 5., 9. i 10.).
- 28 Prema elementima priloženima spisu M. Peralta talijanski je državljanin koji je zaposlen kod talijanskog brodovlasnika i zapovijeda plovilom koje plovi pod talijanskom zastavom. Stoga se nalazi u potpuno unutarnjoj situaciji i ne može se pozvati na članak 48.
- 29 Iz navedenoga proizlazi da se članku 48. ne protivi zakonodavstvo kao što je talijansko zakonodavstvo kojim se utvrđuju odredbe na temelju kojih se talijanskim zapovjednicima koji nisu poštovali zabranu iz tog zakonodavstva može privremeno zabraniti obavljanje profesionalne djelatnosti.

Članak 52. Ugovora

- 30 Iz zahtjeva za prethodnu odluku ne mogu se utvrditi razlozi zbog kojih se nacionalni sud pita o odnosu između spornog zakona i članka 52. Ugovora. U nedostatku objašnjenja valja napomenuti da se, prema mišljenju M. Peralte, tim zakonom talijanskim pomorskim prijevoznicima koji upravljaju plovilima koja plove pod talijanskom zastavom oduzima mogućnost uspostave poslovnog nastana u drugim državama članicama i prisiljava ih se na kabotažu u talijanskim teritorijalnim vodama. Isto tako ističe da luke drugih država članica nemaju pogone za obradu tekućina za ispiranje koji su takvim poduzećima potrebni kako bi postupala u skladu s talijanskim zakonodavstvom.
- 31 Iako je, s obzirom na njihov tekst, cilj odredaba Ugovora kojima se jamči sloboda poslovnog nastana osobito osigurati trgovačkim društvima i državljanima drugih država članica u državi članici domaćinu jednako postupanje kakvo uživaju i njezini vlastiti državljani, one također zabranjuju da država članica podrijetla onemogućava jednom od svojih državljana ili trgovačkih društava koja su osnovana u skladu s njezinim zakonodavstvom i obuhvaćena definicijom iz članka 58. uspostavljanje poslovnog nastana u drugoj državi članici. Prava zajamčena člancima 52. *et seq.* izgubila bi smisao ako bi država članica podrijetla mogla poduzećima zabraniti da odu u drugu državu članicu i tamo uspostave poslovni nastan (vidjeti presudu od 27. rujna 1988., Daily Mail and General Trust, 81/87, Zb., str. 5483., t. 16.).
- 32 Međutim, zakonodavstvo kao što je talijansko zakonodavstvo ne sadržava nijednu odredbu koja može biti prepreka uspostavi poslovnog nastana talijanskih prijevoznika u drugim državama članicama osim u Italiji.

- 33 Isto tako valja podsjetiti da u skladu s presudom od 25. srpnja 1991., *Factortame i dr.* (C-221/89, Zb., str. I-3905., t. 23.), uvjeti utvrđeni za registraciju brodova ne smiju predstavljati prepreku slobodi poslovnog nastana. Međutim, zakonodavstvo kao što je ono o kojem je riječ ne odnosi se na registraciju plovila.
- 34 Ako nije postignuta usklađenost na razini Zajednice, država članica pomorskim prijevoznicima koji, kao poduzeće koje zapošljava M. Peraltu, imaju poslovni nastan na njezinu državnom području i upravljaju plovilima koja plove pod njezinom zastavom zasigurno može izravno ili neizravno nametnuti svoja specifična tehnička pravila koja nisu nužno prisutna u drugim državama članicama. Ali poteškoće koje iz te situacije mogu proizaći za takva poduzeća ne utječu na slobodu poslovnog nastana u smislu članka 52. Ugovora. Te se poteškoće u načelu po svojoj naravi ne razlikuju od onih koje mogu proizaći iz neusklađenosti nacionalnih zakonodavstava kojima su uređeni, na primjer, troškovi rada, troškovi socijalnog osiguranja ili porezni sustav.
- 35 Stoga se članku 52. ne protivi zakonodavstvo kao što je talijansko zakonodavstvo.
- Članak 59. Ugovora
- 36 Nacionalni sud pita Sud o situaciji u kojoj talijanski zapovjednik kojeg je za upravljanje plovilom koje plovi pod talijanskom zastavom zadužio pružatelj usluga talijanskog državljanstva tvrdi da Italija, država članica u kojoj taj pružatelj usluga ima poslovni nastan, povređuje slobodu pružanja usluga pomorskog prometa.
- Mogućnost pozivanja na slobodu pružanja usluga pomorskog prometa
- 37 Kao što je Sud utvrdio u točki 13. ove presude, Uredba br. 4055/86 primjenjivala se u trenutku nastanka spornih činjenica.
- 38 Člankom 1. stavkom 1. te uredbe predviđeno je:
- „Sloboda pružanja usluga pomorskog prometa između država članica te između država članica i trećih zemalja primjenjuje se u pogledu državljana država članica koji imaju poslovni nastan u državi članici koja nije država članica osobe kojoj su usluge namijenjene.”
- 39 S jedne strane, iz samog teksta tog članka proizlazi da se primjenjuje na onu vrstu pomorskog prometa među državama članicama o kojoj je riječ u glavnom postupku. U njemu su osobe koje uživaju slobodu pružanja usluga u osnovi utvrđene istim riječima kao u članku 59. Ugovora.
- 40 S druge strane, u presudi od 17. svibnja 1994., *Corsica Ferries Italia* (C-18/93, Zb., str. I-1783., t. 30.), Sud je presudio da se na slobodu pružanja usluga pomorskog prometa među državama članicama može pozvati poduzeće protiv države u kojoj ima poslovni nastan ako se usluge pružaju osobama s poslovnim nastanom u drugoj državi članici.
- 41 Osim toga, valja napomenuti da je Sud presudio da je svrha članka 59. Ugovora ukidanje ograničenja slobode pružanja usluga koje nude osobe koje nemaju poslovni nastan u državi na čijem se državnom području usluga pruža i da se stoga odredbe

članka 59. moraju primijeniti u svim slučajevima u kojima pružatelj usluga te usluge nudi na državnom području države članice koja nije ona u kojoj ima poslovni nastan (vidjeti presudu od 26. veljače 1991., Komisija/Francuska, C-154/89, Zb., str. I-659., t. 9. i 10.).

- 42 U tim okolnostima M. Peralta može se protiv Italije pozvati na navodnu povredu slobode pružanja usluga pomorskog prometa koja je priznata pravom Zajednice jer se plovilom kojim zapovijeda izvršavaju isporuke u druge države članice.

Postojanje diskriminacije među plovilima na temelju zastave pod kojom plove

- 43 U skladu s člankom 9. Uredbe br. 4055/86, koji se odnosi na načelo utvrđeno člankom 7. Ugovora, minimalni zahtjev koji se primjenjuje na zakonodavstvo kao što je ono o kojem je riječ u glavnom postupku jest da među pružateljima usluga pomorskog prometa ne smije biti diskriminacije na temelju državljanstva.

- 44 U tom pogledu zakonodavstvo te vrste ispunjava zahtjev nediskriminacije u odnosu na režim koji se primjenjuje na plovila koja se nalaze u teritorijalnom moru i talijanskim unutarnjim vodama. Sva plovila, neovisno o zastavi pod kojom plove i o državljanstvu poduzeća koja njima upravljaju, podliježu zabrani ispuštanja štetnih tvari.

- 45 Izvan granica teritorijalnog mora u talijanskom zakonodavstvu razlikuju se strana plovila od plovila koja plove pod nacionalnom zastavom, koja jedina podliježu zabrani ispuštanja štetnih tvari.

- 46 Iz odgovora talijanske vlade i Komisije na pitanje koje je postavio Sud proizlazi da Italija nije uspostavila isključivi gospodarski pojas u Sredozemnom moru. Stoga, u skladu s pravilima međunarodnog javnog prava, svoju nadležnost izvan granica teritorijalnog mora može izvršavati samo nad plovilima koja plove pod njezinom zastavom.

- 47 Iz navedenoga proizlazi da različito postupanje koje proizlazi iz zakonodavstva kao što je sporno zakonodavstvo prema plovilima koja plove pod talijanskom zastavom i plovilima koja ne plove pod talijanskom zastavom i koje negativno utječe samo na talijanska plovila nije diskriminacija koja je zabranjena Ugovorom jer se na otvorenom moru talijansko zakonodavstvo ne može primijeniti na plovila koja ne plove pod talijanskom zastavom. Zakonodavstvo države članice ne može se osporavati uz obrazloženje da su njime obuhvaćena samo plovila nad kojima ta država ima pravo izvršavati svoju nadležnost izvan teritorijalnih granica svoje nadležnosti.

- 48 Osim toga, kao što je Sud podsjetio u presudi od 14. srpnja 1981., Oebel (155/80, Zb., str. 1993., t. 9.), ne može se smatrati da je primjena nacionalnog zakonodavstva u suprotnosti s načelom nediskriminacije samo zato što druge države članice navodno primjenjuju manje stroge odredbe (vidjeti također presudu od 13. veljače 1969., Wilhelm i dr., 14/68, Zb., str. 1., t. 13.).

Postojanje ograničenja slobode pružanja usluga pomorskog prometa

- 49 Nacionalni sud navodi da u skladu s talijanskim zakonodavstvom ograničenja slobode pružanja usluga pomorskog prometa drugim državama članicama nastaju čak i ako se to zakonodavstvo ne može smatrati diskriminirajućim.
- 50 Valja naglasiti da prepreka izvozu na koju se poziva M. Peralta ne proizlazi iz zakonodavstva države članice na čijem se državnom području pruža usluga prometa, već iz zakonodavstva države članice u kojoj je poduzeće registriralo plovilo pod zapovjedništvom zainteresirane stranke i u kojoj ima poslovni nastan, odnosno Italije. Situacija tog poduzeća u odnosu na vlastitu državu članicu poslovnog nastana stoga se ne može usporediti sa situacijom pomorskog prijevoznika s poslovnim nastanom u drugoj državi članici osim Italije koji privremeno radi u potonjoj državi i stoga mora istodobno ispuniti zahtjeve nametnute zakonodavstvom države članice pod čijom zastavom plovi njegovo plovilo i zahtjeve utvrđene talijanskim zakonodavstvom.
- 51 Međutim, zakonodavstvo kao što je talijansko zakonodavstvo kojim se zabranjuje ispuštanje štetnih tvari u more objektivno se primjenjuje na sva plovila bez razlike, neovisno o tome prevoze li se njima proizvodi unutar Italije ili u druge države članice. U njemu se ne pravi nikakva razlika u pogledu usluga za izvezene proizvode i za proizvode koji se stavljaju na tržište u Italiji. Njime se ne osigurava nikakva posebna prednost unutarnjem talijanskom tržištu, talijanskom prometu ili talijanskim proizvodima.
- 52 Naprotiv, M. Peralta žali se neizravne prednosti koje uživaju prijevoznici u drugim državama članicama koji ne podliježu na isti način zabrani ispuštanja ostataka natrijevog hidroksida u more. Međutim, u nedostatku usklađenih zakonodavstava država članica u tom području ta su ograničenja samo posljedica nacionalnog propisa zemlje poslovnog nastana kojem gospodarski subjekt i dalje podliježe.
- 53 Iz navedenoga proizlazi da se Uredbi br.4055/86 ne protive sporne odredbe zakonodavstva kao što je talijansko zakonodavstvo o ispuštanju štetnih tvari u more s trgovačkih brodova.
- 54 Slijedom navedenoga, upućivanje nacionalnog suda na članak 62., na koji se upućuje u članku 1. stavku 2. uredbe, ne zahtijeva poseban odgovor. Člankom 62., kojim se dopunjuje članak 59., ne mogu se zabraniti ograničenja koja nisu obuhvaćena područjem primjene članka 59. (vidjeti presudu od 4. listopada 1991., *Society for the Protection of Unborn Children Ireland, C-159/90, Zb., str. I-4685., t. 29.*).

Članak 130.R Ugovora

- 55 Naposljetku, nacionalni sud želi znati protivi li se člancima 130.R *et seq.* zakonodavstvo kao što je sporno zakonodavstvo kojim se od talijanskih plovila zahtijeva primjena alternativnog sustava za obradu vode za ispiranje koji je, prema njegovu mišljenju, neučinkovit i u suprotnosti s međunarodnim obvezama koje je Italija preuzela.
- 56 U tom pogledu valja podsjetiti, s jedne strane, kao što je Sud utvrdio u točki 17. ove presude, da nije na Sudu da odlučuje o usklađenosti nacionalne odredbe koju je donijela država članica s konvencijom kao što je Konvencija Marpol. On isto tako ne

može tumačiti članak 130.R s obzirom na međunarodnu konvenciju koja nije obvezujuća za Zajednicu i kojoj, osim toga, nisu pristupile sve države članice.

- 57 S druge strane, članak 130.R ograničen je na utvrđivanje općih ciljeva Zajednice u području okoliša. Člankom 130.S Vijeću se dodjeljuje odgovornost za odlučivanje o aktivnostima koja će se poduzeti. Osim toga, u članku 130.T navedeno je da zaštitne mjere usvojene u skladu s člankom 130.S ne sprečavaju ni jednu državu članicu da zadrži ili uvede strože zaštitne mjere koje su u skladu s Ugovorom.
- 58 Slijedom navedenoga, članku 130.R ne protivi se zakonodavstvo kao što je ono o kojem je riječ u glavnom postupku.
- 59 Stoga nacionalnom sudu valja odgovoriti da se članku 3. točki (f) te člancima 7., 30., 48., 52., 59., 62., 84. i 130.R Ugovora i Uredbi br. 4055/86 ne protivi da se zakonodavstvom države članice svim plovilima, neovisno o tome pod kojom zastavom plove, zabrani ispuštanje štetnih kemijskih tvari u njezine teritorijalne i unutarnje vode ili nametne jednaka zabrana na otvorenom moru samo plovilima koja plove pod nacionalnom zastavom ili, naposljetku, u slučaju povrede, sankcioniraju zapovjednici plovila koji su državljani te države članice tako da im se privremeno zabrani obavljanje profesionalne djelatnosti.

Troškovi

- 60 Troškovi talijanske vlade i Komisije Europskih zajednica, koje su podnijele očitovanja Sudu, ne nadoknađuju se. Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka.

Slijedom navedenoga,

SUD,

odlučujući o pitanjima koja je rješenjem od 24. rujna 1992. uputio Pretore di Ravenna (Okružni sud u Ravenni), odlučuje:

Članku 3. točki (f) te člancima 7., 30., 48., 52., 59., 62., 84. i 130.R Ugovora o EEZ-u i Uredbi Vijeća (EEZ) br. 4055/86 od 22. prosinca 1986. o primjeni načela slobode pružanja usluga u pomorskom prometu između država članica te između država članica i trećih zemalja ne protivi da se zakonodavstvom države članice svim plovilima, neovisno o tome pod kojom zastavom plove, zabrani ispuštanje štetnih kemijskih tvari u njezine teritorijalne i unutarnje vode ili nametne jednaka zabrana na otvorenom moru samo plovilima koja plove pod nacionalnom zastavom ili, naposljetku, u slučaju povrede, sankcioniraju zapovjednici plovila koji su državljani te države članice tako da im se privremeno zabrani obavljanje profesionalne djelatnosti.

Objavljeno na javnoj raspravi u Luxembourgu 14. srpnja 1994.

[Potpisi]

* Jezik postupka: talijanski

RADNI PRIJEVOD